

Πληροφορίες: Ειδική Επιστήμονας Καραγεώργου Μαρία
Στοιχεία Επικοινωνίας
Τηλ. 2131306762, -771, -663
E-mail: gramsxkrpol@synigoros.gr

ΑΑΔΕ-ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΕΜΜΕΣΗΣ ΦΟΡΟΛΟΓΙΑΣ
ΤΜΗΜΑ Β' ΤΕΛΩΝ ΚΑΙ ΕΙΔΙΚΩΝ ΦΟΡΟΛΟΓΙΩΝ
Υπόψη Προϊσταμένης/-ου Τμήματος
deef.b@aade.gr

Θέμα: Απαλλαγή οχημάτων ΑμεΑ από τέλη κυκλοφορίας χωρίς απόφαση Προϊσταμένης/-ου ΔΟΥ

Αξιότιμη κυρία, αξιότιμε κύριε,

Ο Συνήγορος του Πολίτη, στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων του κατά το άρ. 103 § 9 του Συντάγματος και τον ν. 3094/2003, εξετάζει αναφορές πολιτών σχετικά με την υπηρεσία σας.

Ειδικότερα, οι αναφερόμενες/-οι στις αναφορές τους προς την Αρχή προβάλλουν τους ακόλουθους ισχυρισμούς:

Περίπτωση 1 (ΗΑ): Το αναφερόμενο ΑμεΑ διαθέτει πιστοποιητικό ΚΕΠΑ που εκδόθηκε στις 8/11/2019 και καλύπτει την περίοδο από 1/10/2019 έως και 30/9/2024, ποσοστό αναπηρίας 80% και αντιστοίχιση με πάθηση η οποία δικαιολογεί απαλλαγή από τέλη κυκλοφορίας βάσει του άρθρου 16 του νόμου 1798/88 (βλέπε συνημμένο πιστοποιητικό ΚΕΠΑ).

Η αίτηση για χορήγηση της απαλλαγής από τέλη κυκλοφορίας υποβλήθηκε στις αρχές Απριλίου του 2020 και χορηγήθηκε απαλλαγή μόνο για τα έτη 2021-2024. Για το έτος 2020 δεν χορηγήθηκε απαλλαγή, λόγω καθυστερημένης υποβολής αίτησης, αλλά δεν χρεώθηκε προσαύξηση εκπρόθεσμης καταβολής.

Περίπτωση 2 (ΚΑ): Το αναφερόμενο ΑμεΑ διαθέτει πιστοποιητικό ΚΕΠΑ που εκδόθηκε στις 14.01.2021, ενώ η αίτηση για την έκδοση του πιστοποιητικού είχε γίνει στις 19/10/2020, και υπήρξε υπέρμετρη καθυστέρηση λόγω covid. Το πιστοποιητικό καλύπτει την περίοδο από 19/10/2020 έως 31/10/2023 ποσοστό αναπηρίας 70% και αντιστοίχιση με πάθηση η οποία δικαιολογεί απαλλαγή από τέλη κυκλοφορίας βάσει του άρθρου 16 του νόμου 1798/88 (βλέπε συνημμένο πιστοποιητικό ΚΕΠΑ).

Τα τέλη κυκλοφορίας είχαν καταβληθεί τον Δεκέμβριο, ακριβώς λόγω της καθυστέρησης της εξέτασης από τα ΚΕΠΑ. Η αίτηση για την χορήγηση της απαλλαγής έγινε τον Ιανουάριο του 2021, και παρά την ύπαρξη απόφασης η οποία παρέτεινε την προθεσμία καταβολής των

τελών για το 2021 έως 26/2/2021, υπήρξε άρνηση της ΙΖ ΔΟΥ για επιστροφή των καταβληθέντων τελών λόγω εκπρόθεσμης αίτησης.

Ο Συνήγορος του Πολίτη, ως Ανεξάρτητη Αρχή επιφορτισμένη με την διαμεσολάβηση μεταξύ πολιτών και δημοσίων υπηρεσιών με σκοπό την επίλυση τυχόν διαφορών, αλλά και με τον έλεγχο της νομιμότητας των ενεργειών της διοίκησης, βάσει των διατάξεων του ν. 3094/2003, όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει, αλλά και με την ειδικότερη αρμοδιότητα ως Πλαίσιο για την Προαγωγή της εφαρμογής της Σύμβασης του ΟΗΕ για τα Δικαιώματα των ΑμεΑ (Άρθρο 72 - Νόμος 4488/2017), θα ήθελε να σας γνωρίσει τα ακόλουθα:

Α. Στην σχετική νομοθεσία προβλέπονται τα ακόλουθα:

1. Μετά από γνωμάτευση αρμοδίων οργάνων χορηγείται απαλλαγή από τα τέλη κυκλοφορίας, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 1 του Ν. 490/76 (331 Α') και του άρθρου 16 του Ν. 1798/88, όπως ισχύουν, για οχήματα που ανήκουν σε ορισμένες κατηγορίες αναπήρων πολιτών οι οποίες ορίζονται περιοριστικά στις ως άνω διατάξεις.
2. Την 1η/9/2015 εκδόθηκε η ΠΟΛ 1197/2015, όπου η ΑΑΔΕ, με αφορμή προφορικά και γραπτά ερωτήματα ενδιαφερομένων που απευθύνονται στην υπηρεσία, σχετικά με τη διαδικασία χορήγησης απαλλαγής από τέλη κυκλοφορίας των αναπήρων του αρ. 1 του Ν. 490/1976 (ΦΕΚ.331 Α') και του άρθρου 16 του Ν. 1798/1988 (166 Α'), συνόψισε τα ισχύοντα ως προς την χορήγηση της απαλλαγής. Στην εν λόγω ΠΟΛ, αναφέρονται, μεταξύ άλλων και τα ακόλουθα:
 - a. η γνωμάτευση της πάθησης συνοδεύεται υποχρεωτικά και από συμπληρωματική ιατρική βεβαίωση (δύναται να αναγράφεται και στο κύριο σώμα της γνωμάτευσης) αναφορικά με την υπαγωγή ή μη των ενδιαφερομένων στις διατάξεις του άρθρου 16 του Ν. 1798/88 με βάση τον Πίνακα του Παραρτήματος ΙΙ της ΚΥΑ Δ18Α 5038263 ΕΞ2013/23-10-2013 (ΦΕΚ 2710 Β'/24-10-2013) για την αντιστοίχιση της πάθησης του άρθρου 16 του Ν. 1798/88 με τις παθήσεις του Ενιαίου Πίνακα Προσδιορισμού Ποσοστών Αναπηρίας (Ε.Π.Π.Α.).
 - b. Εξάλλου, με την αριθμ. Μ. 2311/323/1977 απόφαση του Υπουργού Οικονομικών, δόθηκε εξουσιοδότηση στους κατά τόπους αρμόδιους Οικον. Εφόρους, μετά τη διαπίστωση της συνδρομής των νομίμων προϋποθέσεων, να εγκρίνουν την απαλλαγή από τα τέλη κυκλοφορίας των επιβατικών ΙΧ που ανήκουν κατά πλήρη κυριότητα σε αναπήρους.
 - c. Η απαλλαγή των τελών κυκλοφορίας χορηγείται μόνο με την έκδοση σχετικής απόφασης του Προϊσταμένου της αρμόδιας Φορολογικής αρχής και αφορά στα επόμενα έτη από την έκδοσή της, με εξαίρεση τα νέα οχήματα τα οποία δικαιούνται απαλλαγής και για το πρώτο έτος ταξινόμησης.
3. Στις 26-07-2018 δημοσιεύθηκε η ΠΟΛ 1142/2018 η οποία αφορούσε σε παροχή οδηγιών για την αντιμετώπιση προβλημάτων που αφορούν σε οχήματα που ταξινομήθηκαν ως αναπηρικά και εμφανίστηκαν αυτόματα στο Πληροφοριακό Σύστημα Οχημάτων (ΠΣΟ) ως απαλλασσόμενα και από τέλη κυκλοφορίας, χωρίς όμως να έχει εκδοθεί σχετική απόφαση Προϊσταμένου Δ.Ο.Υ. για την χορήγηση της συγκεκριμένης απαλλαγής. Στην ΠΟΛ αυτή αναφέρονταν, μεταξύ άλλων, τα ακόλουθα:
 - a. Στις περισσότερες των ανωτέρω περιπτώσεων, πληρούνταν μεν οι προϋποθέσεις χορήγησης της σχετικής απαλλαγής και από τέλη

κυκλοφορίας, όμως ουδέποτε προσήλθαν οι δικαιούχοι της απαλλαγής φορολογούμενοι στη Δ.Ο.Υ. φορολογίας εισοδήματός τους, προκειμένου να εκδοθεί σχετική απόφαση απαλλαγής από τέλη κυκλοφορίας, καθώς θεωρούσαν αυτονόητο – λόγω και της λανθασμένης απεικόνισης στο Π.Σ.Ο. – ότι ήταν απαλλασσόμενοι και από τέλη κυκλοφορίας [...].

- b. Προκειμένου η Διοίκηση να αντιμετωπίσει τα ως άνω ζητήματα χωρίς ταλαιπωρία των δικαιούχων απαλλαγής από τέλη κυκλοφορίας λόγω αναπηρίας, οι Δ.Ο.Υ. θα πρέπει εφεξής, κατά τον εντοπισμό τέτοιων περιπτώσεων, να προβαίνουν σε εξέταση των πραγματικών περιστατικών για την διακρίβωση της πλήρωσης ή μη των προϋποθέσεων για την χορήγηση απαλλαγής και από τέλη κυκλοφορίας κατά τον χρόνο της ταξινόμησης των επίμαχων οχημάτων ως αναπηρικών. Εάν αυτό προκύπτει, θα πρέπει να προβαίνουν σε τακτοποίησή των εν λόγω περιπτώσεων, χωρίς καταλογισμό τελών κυκλοφορίας.

B. Περαιτέρω, από το 2012 υφίσταται η Σύμβαση για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρία, την οποία η χώρα μας έχει υπογράψει και κυρώσει με τον νόμο 4488/2017. Η σύμβαση αυτή αναγνωρίζει μεταξύ άλλων:

- c. την αναπηρία ως μια εξελισσόμενη έννοια που απορρέει από την αλληλεπίδραση μεταξύ ατόμων με βλάβη και διαταραχές συμπεριφοράς και εμπόδια που προέρχονται από το περιβάλλον τους, που δυσχεραίνουν την πλήρη και αποτελεσματική συμμετοχή τους στην κοινωνία σε ίση βάση με τους άλλους, και υπογραμμίζει την υποχρέωση των κρατών μελών να πράττουν παν το δυνατόν για την άρση των εμποδίων αυτών,
- d. το γεγονός ότι η πλειοψηφία των ΑμεΑ ζουν σε συνθήκες φτώχειας, και την κρίσιμη ανάγκη να εξεταστεί ο αρνητικός αντίκτυπος της ένδειας στα ΑμεΑ,
- e. «Διάκριση με βάση την αναπηρία» σημαίνει οποιαδήποτε διάκριση, αποκλεισμός ή περιορισμός με βάση την αναπηρία που έχει σκοπό ή αποτέλεσμα την παρεμπόδιση ή ακύρωση της αναγνώρισης, απόλαυσης ή ενάσκησης, επί ίσοις όροις όλων των δικαιωμάτων και θεμελιωδών ελευθεριών σε πολιτικό, οικονομικό, κοινωνικό, πολιτιστικό, ατομικό ή οποιοδήποτε άλλο πεδίο. Περιλαμβάνει όλες τις μορφές διάκρισης, συμπεριλαμβανομένης της άρνησης εύλογης προσαρμογής,
- f. «Εύλογη προσαρμογή» σημαίνει αναγκαία και κατάλληλη τροποποίηση και προσαρμογές οι οποίες δεν επιβάλλουν δυσανάλογο ή αδικαιολόγητο βάρος, όπου χρειάζεται σε μια ειδική περίπτωση, προκειμένου να διασφαλίσει στα ΑμεΑ την απόλαυση ή άσκηση σε ίση βάση με τους άλλους όλων των δικαιωμάτων και των θεμελιωδών ελευθεριών.
- g. Στο άρθρο 4 της Σύμβασης, Γενικές Υποχρεώσεις, προβλέπεται ότι τα Κράτη Μέρη αναλαμβάνουν την υποχρέωση να λάβουν όλα τα κατάλληλα μέτρα, συμπεριλαμβανομένης νομοθεσίας, για να τροποποιήσουν ή να καταργήσουν

υπάρχοντες νόμους, κανονισμούς, ήθη και έθιμα και πρακτικές που συνιστούν διάκριση κατά των ΑμεΑ,

Γ. Συνοψίζοντας όλα τα όσα αναφέρονται ανωτέρω, αλλά και της περιπτωσιολογίας που έχει υπόψη του, ο ΣτΠ διαπιστώνει ότι:

α. Η προϋπόθεση της υποβολής αίτησης από το ΑμεΑ για την χορήγηση της απαλλαγής από τέλη κυκλοφορίας δεν προβλέπεται στον νόμο που χορηγεί τη φοροαπαλλαγή (Ν. 490/1976), ο οποίος προβλέπει ΜΟΝΟ τις ουσιαστικές προϋποθέσεις.

β. Προβλέφθηκε το 1977 με ΥΑ εξουσιοδότηση στους κατά τόπους αρμόδιους Οικον. Εφόρους, μετά τη διαπίστωση της συνδρομής των νομίμων προϋποθέσεων, να εγκρίνουν την απαλλαγή από τα τέλη κυκλοφορίας.

γ. Η διαδικασία υποβολής αίτησης ως προϋπόθεση για την έκδοση απόφασης του Προϊσταμένου της ΔΟΥ προβλέφθηκε με εγκύκλιο. Πρόκειται δηλ. για τυπική γραφειοκρατική διαδικασία η οποία πιθανώς να ήταν αναγκαία όταν προβλέφθηκε. Ωστόσο, εάν σήμερα καταλήγει να αίρει αυτό καθαυτό το δικαίωμα της απαλλαγής, ενώ υφίστανται οι ουσιαστικές προϋποθέσεις χορήγησης που προβλέπονται στον νόμο, συνιστά διάκριση λόγω αναπηρίας, σύμφωνα με την Σύμβαση, καθώς παρεμποδίζει ή ακυρώνει την άσκηση του δικαιώματος.

δ. Η διάκριση αυτή πλήττει οικονομικά μια ιδιαίτερα ευπαθή στο πεδίο αυτό ομάδα, με χαμηλά εισοδήματα, προερχόμενα σε ένα μεγάλο μέρος από προνοιακά επιδόματα, χορηγούμενα λόγω αδυναμίας του κράτους να άρει τα εμπόδια και να προβεί στις εύλογες προσαρμογές που απαιτούνται για την ισότιμη πρόσβαση της ομάδας αυτής στην εκπαίδευση και την αγορά εργασίας.

ε. Ήδη από την έκδοση της ΠΟΛ 1142/2018, η ΑΑΔΕ είχε αντιμετωπίσει το ενδεχόμενο χορήγησης της απαλλαγής άνευ αίτησης και έκδοσης απόφασης του Προϊσταμένου ΔΟΥ με *«εξέταση των πραγματικών περιστατικών για την διακρίβωση της πλήρωσης ή μη των προϋποθέσεων για την χορήγηση απαλλαγής και από τέλη κυκλοφορίας»* για την αποφυγή της ταλαιπωρίας των δικαιούχων ΑμεΑ, είχε δηλαδή αποδεχθεί ότι δεν είναι δυνατόν η μη τήρηση του τύπου να αναιρεί το δικαίωμα, όταν υφίστανται οι ουσιαστικές προϋποθέσεις.

στ. Οι πιστοποιήσεις αναπηρίας και εν γένει το σύστημα ελέγχου των προϋποθέσεων χορήγησης από τις οικονομικές υπηρεσίες φορολογικών απαλλαγών ή ελαφρύνσεων στα δικαιούχα ΑμεΑ έχει μεταβληθεί ουσιαστικά πλέον από το 1977, οπότε και δόθηκε στους Οικονομικούς Εφόρους η εξουσιοδότηση έγκρισης της απαλλαγής μετά την διαπίστωση της συνδρομής των προϋποθέσεων. Αυτή τη στιγμή, τα πάντα γίνονται ηλεκτρονικά: το αρμόδιο ΚΕΠΑ που εκδίδει την πιστοποίηση την αναρτά στο ηλεκτρονικό σύστημα από όπου ειδοποιείται το TAXIS χωρίς τη διαμεσολάβηση των φορολογούμενων. Αντίθετα, εάν η γνωστοποίηση αναπηρίας δεν είναι αναρτημένη στο TAXIS, δεν μπορούν να χορηγηθούν απαλλαγές, ακόμη και εάν η/ο φορολογούμενη/-ος προσκομίσουν την έντυπη πιστοποίηση στην αρμόδια ΔΟΥ. Συνεπώς, αυτή τη στιγμή θέμα διαπίστωσης από την ΔΟΥ της συνδρομής

των νομίμων προϋποθέσεων δεν υφίσταται, καθώς αυτές ήδη απεικονίζονται στο αναρτημένο στο TAXIS πιστοποιητικό του ΚΕΠΑ.

ζ. Κατά το προηγούμενο έτος 2020, λόγω συνθηκών covid, υπήρξαν τεράστιες καθυστερήσεις στις συνεδριάσεις των Επιτροπών των ΚΕΠΑ, οπότε σίγουρα ο αριθμός ΑμεΑ που δεν θα δυνήθηκαν να έχουν ανανεώσεις των αποφάσεών τους εγκαίρως για την απαλλαγή από τέλη κυκλοφορίας, θα είναι σημαντικός.

Δ. Με βάση τις προαναφερθείσες διαπιστώσεις, αλλά και με δεδομένες τις υποχρεώσεις της χώρας που πηγάζουν από την Σύμβαση του ΟΗΕ για τα Δικαιώματα των ΑμεΑ και τον νόμο 4488/2017, ο ΣτΠ καλεί την ΑΑΔΕ να προβεί άμεσα στις ακόλουθες ενέργειες:

Α. Να χορηγήσει απαλλαγές από τέλη κυκλοφορίας για το τρέχον έτος 2021 σε όλα τα ΑμεΑ τα οποία κατέχουν πιστοποιητικό ΚΕΠΑ σε ισχύ το οποίο πληροί τις ουσιαστικές προϋποθέσεις της απαλλαγής που προβλέπονται στον νόμο και καλύπτει την περίοδο 01.01.2021 έως και 31.12.2021, ανεξαρτήτως του χρόνου κατά τον οποίον υποβάλλεται η αίτηση και εκδίδεται η απόφαση του Προϊσταμένου ΔΟΥ και ανεξαρτήτως του εάν η καθυστέρηση υποβολής της αίτησης οφείλεται σε υπαιτιότητα του ΑμεΑ ή του κράτους λόγω καθυστέρησης έκδοσης του πιστοποιητικού ΚΕΠΑ.

Β. Να προχωρήσει το συντομότερο σε ψηφιοποίηση της σχετικής διαδικασίας, με κατάργηση της προϋπόθεσης υποβολής αίτησης και έκδοσης απόφασης προϊσταμένου ΔΟΥ για την χορήγηση απαλλαγής από τα τέλη κυκλοφορίας των οχημάτων των ΑμεΑ, και να αυτοματοποιήσει τον έλεγχο των προϋποθέσεων μέσω της ήδη υπάρχουσας διαδικασίας άλλων φοροαπαλλαγών, δηλαδή να σημειώνει το ΑμεΑ στη δήλωση φορολογίας εισοδήματος ένα αντίστοιχο τετράγωνο για την χορήγηση απαλλαγής από τέλη κυκλοφορίας και να προβαίνει η ΔΟΥ σε έλεγχο συνδρομής των προϋποθέσεων μέσω του αναρτημένου στο TAXIS πιστοποιητικού των ΚΕΠΑ. Με τον τρόπο αυτό, θα υπάρξει περιορισμός της γραφειοκρατίας και απαλλαγή από περιττές διατυπώσεις τόσο για τα ΑμεΑ όσο και για τις ΔΟΥ, και άρα συμμόρφωση της διοίκησης με τα προβλεπόμενα στη Σύμβαση.

Για κάθε περαιτέρω πληροφορία ή διευκρίνιση θα είμαστε στη διάθεσή σας.

Με εκτίμηση

Σαββίδη Ευανθία
Βοηθός Συνήγορος του Πολίτη

Κοινοποίηση:

1. Γραφείο Διοικητή ΑΑΔΕ κου Γ. Πιτσιλή

gov.office@aade.gr